

CZYTELNIK (274) *sb m*

czytelnik (272), **czytedlnik** (2) *BielKom*.

e jasne.

sg N czytelnik (33). ◇ G czytelnika (53). ◇ D czytelnikowi (34); -owi (4) MurzHist, MurzNT, OrzQuin, SienLek, -ówi (1) SienLekAndr, -(o)wi (29). ◇ A czytelnika (11). ◇ I czytelniki(e)m (1). ◇ V czytelniku (125). ◇ pl N czytelnicy (12). ◇ G czytelnik(o)w (1). ◇ D czytelnik(o)m (2). ◇ A czytelniki (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) – XVIII w.

1. Człowiek czytający; *lector Mymer¹, BartBydgc, Mącz, Calep, Cn [w tym: V sg (125)] (258) : Mymer¹ 9v; BartBydgc 80; FalZiołUng V 119v; SeklKat A3v; Napominanie do ławkowych czytelników. SeklKat Z3; RejKup ee8; KromRozm I Av, A2 źp; MurzHist A2 [2 r.], A4v; MurzNT A4 [2 r.]; MurzOrt B; Pifarz czytelnikowi Zdrowya. KromRozm II av; KromRozm III Av; Ku czytedlnikowi. BielKom nlb 7, nlb 7; GroicPorz B3v [2 r.], B4 źp; RejWiz A8v; Leop *A3v źp; A ołobliwie pilni á poboźni czytelnicy zá ty przydátki y wykłády Fráncuskiej Bibliey powinni będá *BibRadz* I *5v, *3v, *4 [3 r.], *4v, *5, *5v [2 r.], *6 [2 r.], 481; *BielKron* Mmmm2 [2 r.]; *BielKronCies* Mmmm3; *GrzegRóżn* A2 [2 r.], A3 [2 r.]; *KwiatKsiąż* Q3v; PRośi cię Pifarz/ Czytelniku miły: Naprzod/ ábyś z dobrą wolą y myślą QVINCVNXA iego czytał. *OrzQuin* A2, A2; *SienLek* a4 [2 r.], 34v, 44, 45, 193, 195 źp, V2v; *SienLekAndr* a4, a4v 4p; Przedmowá Przekłádczá do Czytelniká. *LeovPrzep* av, b3, H2, H2v; *GórnDworz* B2v; *GrzepGeom* B4 [2 r.], Q4; *HistRzym* ktv, 135v; *RejPos* 156v, 267v źp; *BiałKat* b3 źp; *KwiatOpis* A3v [2 r.]; *GrzegŚm* [67] [2 r.]; *KuczbKat* a2; *BielSpr* c2; *WujJud* B7, 216, 216v źp, 227v, 235; *WujJudConf* 19v; Poboźnemu czytelnikowi Symon Budny tych ksiąg tłumácz łátki y pokoioy od Boga oycá náłzego y Pana Iezufa Chrišta żáda. *BudBib* b, b, b2 [2 r.], b2v, b3, b3v [3 r.] (18); *HistHel* ktv [2 r.], [A2] v; *Strum* M3v; *BudNT* a6v [2 r.], b, C, dv, d3, Ff6, Hhv; *StryjWjaz* A3, C4 [2 r.]; Owłzem trzebá w tym czytelnikom nápomnienia/ áby fie od ták gwałtownych wykłádown ítrzegli. *CzechRozm* 15v, 126v, 202, **7 [3 r.]; *Paprpán* B2v, Cc3, Ff3v; *ModrzBaz* 121v, 142v; *ModrzBazBud* ¶5 [2 r.], ¶6v [2 r.]; *SkarJedn* 222; Temu fię podziwuy/ Cny czytelniku/ íłz teraz náśiało fię ták wiele Heretykow/ ktorzy z vmyłtu y z pilnościá łzukáią/ wczymby kościoł S. Rzymłki włzczyypác [...] mogli *SkarJedn* 286, 35, 72, 84, 107, 116 (22); Acż rzecz ma przodek ímutny/ ále wesołem dokonánim ochłodzi czytelniká. *SkarŻyw* [236], A3, 52, 92, 103, 131 (20): Rzeká łamem wyriffował/ [...] íż Czytelnik íakoby tám łam był włzyftko ínádnie s pracey náłzey obaczyc może. *StryjKron* A3v, 1, 31, 66, 86, 110 (18); Zdáło mi fię w tym nápomionác íakom wyłzey obiecał czytelniki/ żeby to vważájąc [...] vdáli fię do czytánia Obiáwienia Ianá ś. *CzechEp* 374, 20, 42, 94, 103, 136, 238; *NiemObr* 21, 34, 40, 66, 131, 135; *ReszPrz* 35; *WisznTr* 5; *Calep* 589b; *LatHar* [+ 3] źp, [+9], [+11]v, 287, 525, 682; *KolakCath* C5v; *KolakSzczęśł* [D]v [2 r.]; *RybGęśłi* A4 [2 r.]; *WujNT* 1 przedm [2 r.], 3 przedm [2 r.], 8 przedm, 10 przedm marg, s. 193 (12); *JanNKar* Av [2 r.]; *SarnStat* *6, 25, 407, 503, 550 (15); *SiebRozmyśł* [A3]v [2 r.], [A4] źp; *KlonKrGum* Av; Naprzod do Miłosciwego y łáfkáwego Czytelniká/ y ktorzy łłucháią. *CzahTr* A4v, [Dv], K3 [2 r.]; *KlonFlis* [H5]; *KlonWor* **, **v źp.*

czytelnik czego (3): Ku wżem wiernym tych książek czytelnikom/ przedmowa Sim: Budnego *BudNT przedm b*; iż z tych kilką okazanych [*miejsc*]/ łącno obaczy drugie pilny y pobożny fłowá Bożego czytelnik. *CzechEp* 160, 135.

W charakterystycznych połączeniach [najczęściej w V sg]: czytelnik baczny (9), *chrześcijański* (*chrystyjański*) (8), *cny* (17), *łaskawy* (30), *mądry* (3), *miły* (51), *nabożny* (*pobożny*) (8), *pilny* (6), *wierny* (10); *w przedmowach i dedykacjach odautorskich: do czytelnika* (46), *ku czytelnikowi* (13), *czytelnikowi* (10).

2. *Człowiek odczytujący głośno tekst innym, lektor; anagnostes, recitator Mącz, Calep, Cn; lector Mącz, Cn; praelector Cn* (15) : Anagnostes, Latine, Lector, Tćiciel/ álbo Czitelnik który czyta. *Mącz* 8d; *Recitator, Cćyciel/ albo czitelnik/ Pifarz. Mącz* 53c; *Przy ftole máiac czytelniká/ gdy fię co nabożnego tráfiło/ powtore rofkázuiąc/ [...] łzami fię zálewał SkarŻyw* 291, 292; *Anagnostes – Czitelnik, poprawca. Calep* 66b, 899a.

a. *Lektor, kleryk mający drugie, niższe święcenie kapłańskie, zajmujący się w kościele katolickim czytaniem w czasie nabożeństwa Pisma św. wiernym, dozorem nad księgami kościelnymi itp.* (7) : (*marg*) *Arfeniułz kleryk ś. Athánázego. (-) Arfeniułz ten/ [...] będąc czytelnikiem y S. Athánázego y złoczyńftwo wielkie popełniwży/ vćiekł był od niego SkarŻyw* 390.

Szeregi: »czytacz albo czytelnik« [szyk 3 : 2] (5): *Nie mowię náprzećiwko temu/ aby niemieli być w kościele świętym prawdziwi tzytátze álbo tzytelnicy KrowObr* 120; *Papiefcy tzytelnicy álbo tzytátze Lectores. KrowObr Tt3v, 120 [3 r.].*

»laik i czytelnik« (1): *Poki fą laikowie y czytelnicy/ niech żony poymuią/ y dzieci wychowuią SkarŻyw* 320.

b. *W starym Testamencie duchowny czytający i objaśniający tekst biblijny* (2) : *y rzekli Ezdráfłowi Bifkupowi: y czytelnikowi [et dixerunt Esdrae pontifici et lectori]/ áby przynioł zakon Moizełłow Leop 3.Esdr 9/39.*

Szeregi: »czytelnik i wykładacz« (1): *Doktorowie záfię/ [...] po Zydowfku Sopharim, iákoby księża/ od fłowá Sepher, to iefł księgi; ábo od Saphar, iákoby czytelnicy y wykładácze zakonu WujNT* 8.

c. [*Wykładowca, profesor: nauk wyzwolonych Profesor to iefł Czytelnik ConfKwiat gg.*]

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : *Lector, Czitelnik też zbierácz. Mącz* 187b.

Synonimy: 2. pisarz; a. lektor; b. wykładacz; c. profesor.

Cf 1. CZCICIEL, CZYTACZ